

ANN-HELÉN LAESTADIUS

Tio över ett

rabén&sjögren

Tio över ett

Text Ann-Helén Laestadius

Maja kan inte sova. Hon vill, men hon kan inte. Varje natt ställer hon klockan på tio över ett. Vem ska annars väcka mamma, pappa och lillasyster när huset rasar ner i gruvhålet? Under sängen har hon en väska med ombyten, ficklampa och andra viktiga saker. Om de måste fly, hals över huvud.

LKAB spränger under jord och Kiruna ska flytta. Familjen har fått en ny fin lägenhet, men det enda Maja vill är att bo kvar i sitt gamla hus. Hon litar inte på politikerna och bolagscheferna som säger att stan inte kan rasa. Hon hör ju mullret av sprängningarna på natten, hon känner ju hur marken skakar!

Maja oroar sig också för att bästisen Julia ska bli tvungen att flytta till Luleå och att Albin i parallellklassen ska bli kär i någon snygg handbollstjej. Men ingenting skrämmer henne lika mycket som gruvan.

Vi som har gjort den här handledningen, i november 2018, heter Maria Bolmehag, Emelie Olofsson, Lena Nilsson Berg, Ninni Malmstedt och Christina Strömwall. Vi arbetar alla som skolbibliotekarier i Kävlings kommun.

Innehåll

Före läsningen	5
Kapitel 1	5
Kapitel 2	6
Kapitel 3	6
Kapitel 4	7
Kapitel 5	7
Kapitel 6	7
Kapitel 7	8
Kapitel 8	8
Kapitel 9	8
Kapitel 10	8
Kapitel 11	9
Kapitel 12	9
Kapitel 13	9
Kapitel 14	10
Kapitel 15	10
Kapitel 16	10
Kapitel 17	11
Kapitel 18	11
Kapitel 19	11
Kapitel 20	12
Kapitel 21	12
Kapitel 22	12
Kapitel 23	13
Kapitel 24	13
Kapitel 25	13
Kapitel 26	13
Kapitel 27	14
Kapitel 28	14
Kapitel 29	14
Kapitel 30	14
Kapitel 31	14
Kapitel 32	15
Kapitel 33	15
Kapitel 34	15
Kapitel 35	15

Kapitel 36.....	16
Kapitel 37.....	16
Kapitel 38.....	16
Kapitel 39.....	16
Kapitel 40.....	17
Kapitel 41.....	17
Kapitel 42.....	17
Kapitel 43.....	17
Kapitel 44.....	17
Kapitel 45.....	18
Kapitel 46.....	18
Kapitel 47.....	18
Kapitel 48.....	18
Kapitel 49.....	19
Kapitel 50.....	19
Kapitel 51.....	19
Kapitel 52.....	19
Kapitel 53.....	19
Kapitel 54.....	20
Kapitel 55.....	20
Kapitel 56.....	20
Kapitel 57.....	20
Kapitel 58.....	20
Kapitel 59.....	21
Kapitel 60.....	21
Kapitel 61.....	21
Kapitel 62.....	21
Efter läsningen.....	21

Före läsningen

Läs bokens första rader högt i klassen innan eleverna får se på boken.

"Vi ska flytta.

Inte för att vi vill det.

Vi måste.

Annars riskerar vi att dö."

Stanna upp. Vad tror ni det är som händer? Vem är vi? Varför måste de flytta?

Titta på omslaget. Vad verkar det vara för typ av bok?

Bakgrunden visar Kiruna och den stora järnmalmsgruvan som tornar upp sig intill staden. Ser gruvan ut som du föreställer dig att en gruva ska se ut? Om inte, vad hade du föreställt dig?

Har du läst något annat av Ann-Helén Laestadius? Kolla upp vilka böcker hon mer har skrivit. Vad handlar de om?

Vad vet du om Kiruna? Hur stor är staden? Hur många bor där? Använd Google earth eller en vanlig karta för att få överblick över staden. Leta gärna upp de ställen du läser om efterhand.

Vad vet du om samer?

"Tio över ett" vann Augustpriset 2016, vet du vad det är för ett pris? Googla! Har du läst någon annan Augustprisvinnare?

Kapitel 1

Vad är det Maja oroar sig för?

Vad vet ni om flytten av Kiruna? Ta reda på mer om varför och hur de ska flytta staden?

Här ett klipp från SVT nyheter

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrbotten/stadshuset-startskottet-for-stadsflytten-i-kiruna>

Maja spelar in filmer eftersom hon är rädd för att dö. Hon vill att det ska finnas något kvar som berättar om henne och hennes familj och liv om det värsta händer. Vad är du rädd för? Vad gör du när du är rädd?

Maja tror att mamman önskar sig ett normalt barn, men vad är egentligen "normalt"?

Andreas, Majas pappa, jobbar i gruvan. Leta upp en film från gruvan, t ex. den här <https://youtu.be/DLsnzpbtdNY> och läs den här artikeln <https://www.svd.se/tyra-och-olivia-akte-ner-i-underjorden>

Man kan vara lik varandra både till utseende och till sätt. Vem är du mest lik, till utseende och/eller sätt, din mamma eller pappa? Har du syskon, och är ni i så fall lika?

Kapitel 2

“Du ska inte vara kvar i Kiruna. Det ska bli något av dig” säger Julias mamma. Vad menar hon med det? Kan det inte bli något av henne i Kiruna?

Hur gamla var dina föräldrar när du föddes? Har det någon betydelse om föräldrarna är yngre eller äldre?

Maja gillade Julias mormor. Har du bra kontakt med din mormor? Beskriv henne.

-20 grader, har du upplevt det någon gång? Hur kändes det?
Pudersnö, kan du fler sorters snö?

Varför kallas en massa oväsen för “Jerusalems förstörelse”? Ta reda på mer om Jerusalems förstörelse.

Tisse och tutte är dialektala ord i norra Sverige. Kan du några ord som är specifika för din dialekt?

Kommunfullmäktige, vad gör de där?

Kapitel 3

Julia verkar arg på Maja. Vad beror det på, tror du?
Vilka ord beskriver hur Maja känner sig när hon tror att Julia tröttnat på henne?

Vem är din äldsta kompis? Hur träffades ni? Skriv ner hur det gick till!

Vem är Alva? Beskriv henne.

Hur är en jacka som är värd “varenda tusenlapp”?

Kapitel 4

Ta reda på vad förkortningen LKAB står för.

Varför är järnmalm så dyrbart och eftertraktat? Ta reda på mer om det.

Maja har skrivkramp, men när hon börjar skriva om sitt rum släpper det. Beskriv ett rum i ditt hem.

Vad är det för speciellt med husen där Maja och även hennes mamma är uppväxta?

Varför gråter Julia, tror du?

Maja använder ordet "handkompisar" om hennes och Julias vänskap när de var små. Hur skulle du kunna säga det på något annat sätt?

Kapitel 5

Läs om Estringe.

Leta upp en sida på ex. SMHIs webbplats där du kan se när solen går upp och ner i Kiruna och där du bor. Gör ett diagram som visar skillnaden över året och mellan Kiruna och din hemort.

Vad heter gatorna där du bor? Varför?

Sommaren 2018 hände något ovanligt, och inte helt angenämt, med Kebnekaise. Vad? Kebnekaise ligger väldigt nära Kiruna, ta reda på och berätta lite om Kebnekaise. Varför tror du att Maja inte varit där trots att hon bor så nära?

Julia läste vad mamman och den nya killen skrivit till varandra och mår dåligt över det. Är det okej att hon läser saker som inte är menat för hennes ögon, eller får hon skylla sig själv?

Hur känns det att bli osams med någon som betyder mycket för dig? Hur känns det när ni blir sams igen? Försök beskriva så noga du kan.

Kapitel 6

Vad är en harpa? Vad har harpor med himlen att göra?

Maja ställer klockan på 01.10 varje natt eftersom de spränger i gruvan och hon är rädd för att marken ska rasa ner i gruvan och att alla ska dö. Hon har fått rådet att andas med magen för att bli lugn. Vad mer kan stilla ångest och oro? Vad brukar du göra om du oroar dig för något?

Vad är det för väska som ligger under Majas säng? Vad måste Maja göra efter sprängningen för att hålla sig lugn?

Kapitel 7

Majas farmor och farfar talar meänkieli. Vad är det? Ta reda på mer om minoritetsspråken i Sverige. Lyssna på meänkieli på youtube.

<https://www.youtube.com/watch?v=mDj-Z3aN3oM&t=38s>

Sök upp några recensioner av Yukiko Duke på SVT eller Youtube och lyssna hur hon brukar lägga upp dem. Se om det finns ett mönster och försök göra ett liknande upplägg på din nästa bokrecension, i text eller muntligt.

Vad är det som är bra med att diskutera böcker?

Kapitel 8

När Maja ska presentera sig så säger hon "Albin". Så pinsamt! Efter det minns hon inget mer av bokklubben. Berätta om när du har gjort något pinsamt! Har du fått en liknande blackout någon gång?

Vad tror du Maja tänker på när hon säger "Vi ska ju ändå dö"?

Kapitel 9

Om du varit i Majas ställe, vilket hade du föredragit, träffa honom i skolan eller vänta till nästa bokklubb?

Vad menas med att "livet fått en ny tideräkning"?

Vad tänker du om detta kapitel?

Kapitel 10

Vem styr i din kommun? Har de egen majoritet eller har de samarbete med något annat parti? Vad heter kommunfullmäktiges ordförande?

Oppositionsrådet?

Kommunalförbundsstyrelsen/stadsdirektören/...?

Känner du någon politiker?

Hur gör du om du vill lyfta en fråga i kommunen? Medborgarförslag mm. Vad krävs för att ett förslag från en kommuninvånare ska tas upp i kommunfullmäktige?

Vad finns det för nyhetstidningar där du bor?

Kapitel 11

Maja är verkligen otroligt rädd för att gruvan ska rasa. Vad skulle du sagt till henne och hur skulle du ha försökt trösta henne om du var hos henne efter sättningen som fick marken att skaka?

Julia är med sin mamma i Jukkas på ishotellet. Leta upp bilder på ishotellet i Jukkasjärvi. Hur mycket kostar det att bo en natt där?

Kapitel 12

Föräldrarna vill inte Maja ska prata om sin rädsla inför sin lillasyster, eftersom hon skulle kunna bli rädd. Hur tror du det känns för Maja när hon inte får prata om sin rädsla med någon? Vem pratar du med när du är rädd eller orolig?

Tror du att Majas föräldrar vet att hon spelar in filmer? Julia vet och Maja säger att hon måste publicera dem om Maja dör. Varför publicerar hon dem inte själv?

Kapitel 13

Maja tror att hon håller på att få olika sjukdomar, reumatism mm. Det finns ett begrepp för det. Vilket? Vad innebär det?

Håll en debatt i klassen, för och emot något. Välj Kirunaflytten eller något annat ämne.

Hur farligt är det att sitta på toalocket, egentligen?

När Maja får reda på att Julias mamma tycker att de lika bra kan flytta till Luleå skriker hon rakt ut. Varför det?

Varför säger Julia "Lule" och inte Luleå?

Kapitel 14

Maja vill få chansen att göra ett nytt första intryck på Albin. Hur funkar det? Går det bara att radera de gånger de redan träffats?

Hon har inga täckbyxor och håller på att förfrysa tårna i alldeles för tunna skor. Det finns ett uttryck som heter: "Vill man vara fin får man lida pin". Kan du fler ordspråk som det?

På bokklubben tänker Maja att "Sirimat och Pia är som statister". Vad menar hon med det?

Albin hade sett Maja i ishallen tidigare, och Maja blir förvånad över att han lagt märke till henne. Vad tror du att han tänkt om henne då?

Börje Salming var en stor ishockeyspelare. Ta reda på information om honom.

Irma säger att man inte behöver vara sportintresserad för att läsa boken om Zlatan. Det är ett livsöde, som kan fånga vilken läsare som helst. Har du läst någon bok som beskriver "ett livsöde", vem handlade den om?

Kapitel 15

Hur tror du det känns för Majas mamma när mormor lägger sig i hennes liv fast hon är vuxen och har en egen familj?

Enligt Majas mormor räknas inte veckotidningar som läsning. Resonera en stund om vad läsning är, och vad som händer när någon annan bedömer att ens läsning inte räknas.

Vad menar Majas mormor med att lärare inte ska "lägga sina egna åsikter på eleverna"? Tror du det är Stina som påverkat Maja att vara emot flytten?

Majas mormor vill inte kännas vid att hennes släkt talar meänkieli. Vad beror det på tror du?

Kapitel 16

Maja är så trött att hon somnar på Stinas lektioner. "Hon blir inte arg, men hon tittar på mig med en blick jag inte vill ha." Vad är det för blick? Vad tror du finns i den blicken? Vilka frågor? Känslor? Tankar?

Hur många timmar behöver du sova för att må bra? Sover du alltid så många timmar?

Det finns få saker som irriterar lika mycket som Luledialekt tycker Maja. Titta på videon, känner du igen din egen dialekt? <https://youtu.be/A3VSfc9m6vE>

Varför tycker inte Majas mamma att det är lönt att protestera mot flytten?

Kapitel 17

Läs debatten igen och skriv ner de olika sidornas argument. Vilken sida tycker du har de bästa argumenten? Motivera.

Kapitel 18

Vad menar Maja med att Julia "väger sten"?

Vad är en spark? Hur ser den ut och hur fungerar den?

Maja och Julia tittar på Majas nya lägenhet. Har du flyttat någon gång? Om du har det, berätta hur det kändes.

Hur kan man fastna med tungan på ett piskställ? Vad beror det på? Vad är ett piskställ?

Hur ser norrsken ut? Leta upp bilder och/eller filmer på norrsken. Har du sett det på riktigt någon gång? Varför blir det norrsken?

Hur långt är det mellan Kiruna och Luleå? Om du åker lika långt från din hemort, var kan du hamna då?

Maja har en stor släkt, Julia har inte det. Rita en bild/ett släkträd med din släkt. Titta på släkträd för inspiration.

Kapitel 19

Vad menas med att "vädra morgonluft"?

Vad är midnattssol? Och motsatsen som kallas middagsmörker?

I det här kapitlet finns vändpunkter, dels i vädret och dels mellan Maja och Albin? Har det funnits andra vändpunkter tidigare i berättelsen?

Majas planer för att imponera på Albin visar sig ha gått helt åt skogen. Hur ska hon göra det bra igen?

Kapitel 20

Maja filmar det av Kiruna som kommer att försvinna, antingen på grund av flytt eller rivning. Fundera och diskutera hur det hade känts om det var din hemstad det gällde. Vad tror du hade funnits som var värt att bevara respektive riva?

Varför pratar inte Maja och Julia om flytten till Luleå?

Majas pappa är ledig var tredje vecka och han kommer att gå i pension när han är 60 år eftersom han jobbar under jord. Att arbeta som gruvarbetare är förhållandevis bra betalt. Vad kan det bero på?

I Kiruna arbetar många människor i gruvan. Vad arbetar människor med där du bor? Finns det någon stor arbetsgivare (motsvarande gruvan) i närheten?

Maja gillar att göra filmer, läsa och skriva. Hon tror inte man kan jobba med det, vad tror du?

Har du några yrkesdrömmar, eller några tankar på vad du skulle vilja eller kunna arbeta med? Vet du vad som krävs för att du ska kunna arbeta med det? Finns det förväntningar på dig, från familj eller vänner, att "bli" något speciellt? Hur känns det?

Kiruna är fryspråkigt, vad beror det på?

Varför säger Majas pappa "kruvan", istället för gruvan?

Kapitel 21

Vad var det som hände med Maja i omklädningsrummet? Vad tror du hon har drabbats av?

Kapitel 22

Maja verkar känna förtroende för skolsköterskan och berättar om sin oro för henne. Samtidigt verkar hon rädd för att tvingas till BUP för att prata med någon. Hur kommer det sig?

Skolsköterskan säger att få hjälp på en psykiatrisk klinik är som att lämna in bilen på service. Hon liknar det vid att själen också kan behöva en besiktning och rekond ibland. Det talas för lite om psykisk ohälsa bland barn och unga, vet du vart du kan vända dig om du mår dåligt i själen?

Vad kan du själv göra om du känner att du får panik? Utmattningssyndrom, är det något bara "gamla tanter" kan råka ut för?

<https://dininsida.se/sjalvhelp/hantera-panikangest/>

Majas relation till sin mamma är minst sagt spänd. Kan det finnas någon annan anledning än Majas filmer som orsakar den här spänningen?

Hur reagerar Majas mamma när hon börjar prata med skolsköterskan?

"Det är inte som om hon har försökt ta livet av sig eller är ute och super om helgerna" säger mamman till skolsköterskan. Är Majas symtom mindre allvarliga?

Kapitlet slutar med orden "... där ute är allt som vanligt. Men här inne har allt förändrats." Vad menar Maja med det?

Kapitel 23

Varför skämtar Maja när hon pratar om sin oro för att de ska dö i ett ras?

Maja kallar sig själv "psykiskt sjuk" efter att hon varit hos skolsköterskan. Uppfattar du henne som psykiskt sjuk? Vad är egentligen psykisk sjukdom? Är det värre än att få en fysisk sjukdom?

Kommer Maja ställa alarmet mitt i natten som vanligt, trots det som hände i skolan?

Julia och Maja är mycket nära vänner. Vad är bra i deras vänskap tycker du?

Kapitel 24

Hur tycker du att Majas föräldrar hanterar det som hänt? Vad tycker du att de skulle ha gjort? Vad bör de göra nu? Finns det fler som kan hjälpa Maja?

Kapitel 25

Är det en bra lösning att lägga sig klockan nio och ändå vakna klockan tio över ett? Vad tycker du?

Kapitel 26

Vad är en novell? Förutom längden, finns det något annat som skiljer en novell från en roman? Läs några noveller och se hur de är uppbyggda.

Kapitel 27

Tror du att filmerna som Maja spelar in gör allt värre, att hon skrämmer upp sig själv med sitt prat om döden, eller att det är bra att hon sätter ord på sin oro? Skriv och/eller diskutera för- och nackdelar.

Använd dina kunskaper om noveller och skriv en novell om en flytt. Den kan byggas på egen erfarenhet, du kan låna Julias identitet och historia eller hitta på något helt eget.

Tycker du att Carola, Julias mamma, enbart är egoistisk?

Kapitel 28

Maja vill inte gå till skolan eftersom hon är rädd att få en panikattack igen. Förra gången kunde hon och Julia tillsammans häva den. Vad tänker du om att hon inte vågar berätta om hur hon mår för sin omgivning?

Vad tycker du om att sova borta?

Kapitel 29

Är du lätt- eller svårväckt?

Maja har gett upp om Albin, men Julia menar att det *bara* var en debatt. Det finns ett uttryck som menar att det är "skillnad på sak och person", vad betyder det?

Maja tycker att en måste få vara rädd utan att hamna på BUP. Resonera om när rädslan går överstyr och det behövs professionell hjälp.

Trots att Maja försökt förklara sin oro för Julia, och till och med har sällskap av henne under nattens sprängning, så verkar hon fortfarande inte förstå. Finns det något du är väldigt rädd för som ingen annan verkar förstå?

Kapitel 30

Albin står i fönstret och ser när Maja kommer till biblioteket och sen rusar iväg.

Hur hade han berättat om händelsen?

Varför springer Maja från bokklubben?

Vad var Albin på väg att göra innan Maja rusade iväg?

Kapitel 31

Vad tycker du om det som psykologen säger? Vad tycker Maja? Vad tycker hennes mamma?

Kapitel 32

Varför skäms Maja för sina panikattacker inför mormor? Kan inte en piraya också få ha svagheter? Tycker du att Maja känns som en piraya? Vilket djur identifierar du dig som?

Varför är det så hemskt att Alva berättat för Albin att Maja fick "typ panik eller något" i skolan?

Vad tror du Albin har för känslor för Maja? Motivera ditt svar!

Kapitel 33

Beskriv Stina, Majas lärare, med fem meningar.

Alva och Albin har sällskap från bokklubben och plötsligt hamnar Maja helt ur balans och ser framför sig hur allt blir som i en film där tjejen med glasögon tar av dem och plötsligt blir supersnygg och får drömprinsen. Har du sett någon sådan film? Vilken? Diskutera vilket budskap en sådan film/bok sänder ut och hur det påverkar människors syn på andra människor (kanske framförallt kvinnor?)

Kapitel 34

Maja mår dåligt av att inte kunna motstå att ställa alarmet. Hon vet att hon borde, men kan inte sluta. Har du något knep att dela med dig av till Maja?

Hur verkar relationen mellan Maja och hennes pappa vara? Vad tycker han om Majas ångest, tror ni? Vad tror Maja att han tycker?

Kommer hon att följa med sin pappa ner i gruvan? Kan det "bota" hennes ångest?

"Men egentligen kan jag inte hålla pappa i handen heller. Och jag inser hur oändligt ensam jag är och alltid har varit." Hur känns det i dig när du läser den meningen? Varför känner Maja sig så ensam?

Kapitel 35

Skriv tre ord som beskriver hur du känner efter det här kapitlet.

Tror ni att det kan vara som Maja tänker, att en smärta tar bort en annan?

Maja ska "exponeras" för gruvan, vad menas med det?

Kapitel 36

I maj är det snö kvar i Kiruna, medan det är grönt i Stockholm. Hur är det i maj där du bor?

Maja kastas mellan hopp och förtvivlan när det gäller relationen med Albin. Försök se bokklubbträffen ur någon annans synvinkel. Välj ut någon och skriv. Vad fokuserar den personen på? Vad rör sig i hens tankar? Är Maja viktig eller bara en bifigur i hens upplevelse?

Har du läst något av Åsa Larsson? Vad?

Alva har läst alla hennes böcker, även de nya ungdomsböckerna. Kan du gissa vilka det är?

Kapitel 37

Maja är lite nostalgisk när hon pratar om det som varit, om det Kiruna som är på väg att försvinna, eller inte längre finns. Vad innebär det att vara nostalgisk? Är du nostalgisk?

Maja klarar inte av att åka ner i gruvan med sin pappa. Vem är det han blir mest besviken på, sig själv eller Maja, tror du?

Vem tror du har rätt, Harry som menar att Maja måste exponeras för det hon är rädd för, eller Maja som tycker att hon blir lugn av att slippa det farliga? Motivera.

Kapitel 38

Hur ser en älghund ut? Bildgoogla.

Kommer Harry att skälla ut Maja, tror du?

Maja säger inte hela sanningen till Albin, är det rätt eller fel?

Kapitel 39

Är Maja självisk och pratar bara om sitt? Har Julia rätt? Motivera.

Varför gör inte Julia allt för att stoppa sin mamma eller övertala sina föräldrar om att få bo hos sin pappa? Är det sant som hon säger att ingen av dem vill ha henne hos sig? Hur känns det för henne?

Kapitel 40

Tror du Maja vågar åka ner i gruvan med Albin? Hur kommer det gå?

Vad tänker Alva när hon ser Maja och Albin prata med varandra?

Kapitel 41

Spela in en film om något som har betydelse för dig. Välj ett ämne, skriv manus, bestäm vad och var du vill filma och lägg in speakerröst till dina filmsekvenser om du inte vill filma dig själv medan du pratar.

Vad tror du Maja ska göra med sin film?

Kapitel 42

Nu började Harry och Maja prata "på riktigt". Vad tror du de pratade om? Tänk på allt som du nu vet om Maja.

Kapitel 43

Är det viktigt vilka kläder en har på sig när en ska göra viktiga saker? Varför/varför inte? Tror du att andra tänker lika mycket på vad du har på dig som du själv gör? Är kläderna viktiga mest för hur du ser ut eller för hur du *känner* dig i dem?

Vem var det Maja väntade på tillsammans med Julia?

Maja fräser att Julia inte är något stöd alls, vad tänker du om det?

Kapitel 44

Så fort Maja känner att hon kanske misslyckas med något så tänker hon på farbror Kurt och psyket i Gällivare. Vad är det som gör att det känns så skamligt för Maja att behöva psykiatrisk hjälp?

Förstår Albin hur jobbigt det är för Maja att åka ner i gruvan?

Maja åker ner i gruvan. Har du gjort något som du varit riktigt rädd för någon gång? Vill du berätta?

Vad är klaustrofobi?

Varför vill Maja att Harry ska åka med ner i gruvan?

Har du varit nere i någon grotta eller gruva någon gång? Hur djupt var det i så fall? Hur kändes det?

Kapitel 45

Låtsas att Albin ska berätta om gruvbesöket för sin kompis. Hur hade det låtit?

Det här besöket var viktigt för Maja på flera sätt, vilka?

Hur tror du Maja känner sig när hon inser att hon står på egen hand nere i gruvan, utan både Albin och Harry?

Tror du att Maja har kontroll över sin oro nu när hon varit nere i gruvan och sett att det är nästan som ovan jord?

Om du är på utflykt någonstans, brukar du då ta med ett minne därifrån? Vad kan det vara i så fall?

Kapitel 46

Maja säger till sin pappa att hon vill åka med ner i gruvan med honom. "För jag..." säger hon men avslutar inte meningen, för Molly är där och föräldrarna ler så glatt. Vad tror du hon hade tänkt säga?

SMS, bild och bio. Vilka tankar tror du att Maja och Albin har nu.

Kapitel 47

Tycker du att det är ett framsteg att Maja inte ställde klockan, även om hon vaknade och var orolig när skakningen kom? Motivera.

Kapitel 48

Var lekte du som barn? Har du något minne av att "ni alltid..."? Skriv/berätta!

Vad känner Majas mamma när hon ser rivningen av husen?

Hur kan du bevara minnen när betydelsefulla platser eller personer inte längre finns?

Kapitel 49

Varför får Alva inte fram några ord tror du?

Maja skickade aldrig in sin text. Vad kan det bero på? Nu är hon lite besviken, på vem?

Har du vunnit något någon gång? Hur kändes det? Berätta eller skriv!

Kapitel 50

Vad är en Guldbagge för något?

Vad tror ni Maja kommer att välja? Betyder att visa filmen nödvändigtvis att hon väljer bort Albin?

Kapitel 51

Pappa säger att om det är kö kan det ta 40 minuter att köra ner i gruvan.

Fundera på hur stor gruvan egentligen är. Kan du hitta en karta eller översiktsbild över orterna i gruvan?

Maja fick en grundlig teknisk genomgång av hur allt fungerar med sprängningar, sättningar och markrörelser. Och även en jämförelse med jordbävningar. Ta reda på mer om jordbävningar, richterskalan och varför vissa jordbävningar är mer förödande än andra.

Kapitel 52

Maja ser att pappan är stolt över sitt jobb, hur märks det?

Vilka känslor känner Maja när hon är nere i gruvan med sin pappa?

Bildgoogla lastmaskinen Toro 2500.

Det talas mycket om gruvan och järnmalm i den här berättelsen, men inte vad malmen används till. Ta reda på mer om det.

Kapitel 53

Vad är ett konstkollektiv?

Vad önskade de sig där vid fontänen? Vad skulle du ha önskat dig?

Kapitel 54

Förändras något mellan Maja och Albin efter kyssen?

Kapitel 55

Julia och hennes mamma har tömt lägenheten. Hur känner sig Julia? Kan det finnas något positivt med flytten?

Hur tror du att Albin kommer reagera på Majas film?

Kapitel 56

Det är svårt för Maja att visa Julia hur mycket hon kommer sakna henne. Finns det något hon skulle kunna säga som får Julia att förstå?

Kapitel 57

Hur ser en samisk dräkt med kolt och sjal ut?

Varför rullas ofta en röd matta ut när det ska vara högtidligt? Sök på internet och se om du kan hitta något svar.

Majas mormor tycker att hon borde tagit chansen och "sagt något". Vad skulle hon ha sagt? Vad tror du mormodern kommer säga och tycka när hon sett filmen?

Alvas novell handlar om hur samernas områden tagits över av gruvan för länge sedan och att flytten av Kiruna gör att Kirunaborna nu får känna på hur det kändes. Läs något om samernas historia.

Titta på ett avsnitt av SVT Sápmi/Nordnytt. Hur tror du det kommer sig att inte ens de som bor i Kiruna vet så mycket om samer?

Lyssna på låten som spelades i bokhandeln, Kruuvamies med Markus Fagervall
<https://youtu.be/vhA4bj7ouJc>

Varför tror mormor hela tiden att det är Stina som har påverkat Maja?

Kapitel 58

Vad kan konsekvenserna bli om du filmar eller publicerar något utan lov?

Hur är dialogen mellan Allan och Maja?

Gör Maja rätt som står upp för sin åsikt även om det betyder att hon blir osams med både Albin och hans farfar?

Vart ska Maja när hon rusat ut ur bokhandeln?

Varför tror du att Albin inte svarar på Majas sms?

Kapitel 59

Kommer hon bli stämd av gruvbolaget för sin film?

Kapitel 60

Är allt förstört nu? Vad tror du?

Albin gjorde något han egentligen inte fick för Majas skull. Har du gjort något sådant för en annan människa någon gång?

Kapitel 61

Sista bokklubbsträffen. Maja har förändrats under vårterminen. Berätta om hennes förändring med fem meningar. Har även Albin förändrats? Vad tycker du?

Vilken författare hade du velat bjuda in om du var med i en bokcirkel?

Har du någon gång velat stanna tiden? Hur skulle det bli om tiden stannade?

Kapitel 62

Skriv en haiku om ett avsked. En haiku är uppbyggd av tre textrader som har 5, 7 respektive 5 stavelser. Den har ofta ett förvånande eller komiskt slut.

Titta på din egen hemstad från ett annat håll än du brukar, känns det hemma, eller främmande?

Tror du att Maja och Julia kommer att hålla kontakten?

Efter läsningen

Ordna filmvisning och novelluppläsning av det material som klassen har skapat under arbetet med boken.

Det finns en fortsättning som heter "Inte längre min". Gissa vad boken handlar om utifrån titeln.

En författare som skrivit en trilogi om samer och deras tro och traditioner är Charlotte Cederlund. Läs gärna hennes böcker Middagsmörker, Gryningsstjärna och Midnattsljus.